

BUSINESS, TRADE AND EXCHANGE ACTIVITIES

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 658.51: [672]

ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ РОЗВИТКУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ МЕТАЛУРГІЙНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Наталія Бондаренко; Анастасія Нестерова

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,
Дніпро, Україна*

Резюме. Галузь металургійної промисловості є важливою для України у стратегічному ракурсі, в першу чергу для розвитку економіки країни, соціальної сфери, а також питання національної безпеки України. Металургійна галузь створює понад 30% ВВП, а також 40% надходжень у валюті в економіку забезпечуються саме завдяки даній галузі. Однак у сучасних умовах вітчизняні підприємства металургійної галузі виявляються не в змозі протистояти викликам, пов'язаним зі світовою кризою, в першу чергу, надвиробництву чорних металів, падінню попиту на продукцію металургійної промисловості невисокої якості, зростанням кількості конкурентів на світових ринках. Окремим питанням постає фондозабезпеченість підприємств даної галузі, оскільки саме основні засоби є провідним чинником в успішному функціонуванні виробничого процесу. Стаття присвячена дослідженню стану розвитку металургійної промисловості України та її забезпеченості основними засобами у сучасних умовах господарювання. Зокрема висвітлюється питання щодо кількості суб'єктів господарської діяльності у сфері металургійної промисловості України та її чисельності зайнятих працівників на даних підприємствах, та чинників, що впливають на цей показник. Також у статті проаналізовано динаміку обсягів реалізованої продукції підприємств металургійної промисловості, структуру продукції металургійного виробництва та структуру зовнішньої торгівлі у розрізі статей реалізації продукції металообробної промисловості. Оскільки про стан галузі металообробної промисловості можна також говорити у розрізі забезпеченості підприємств основними засобами, завдяки яким підтримується стабільний технологічний цикл, ритмічність випуску продукції та її якість, то було досліджено сутність терміна «основні засоби» в науковій літературі та проаналізовано показники стану й ефективності використання основних засобів на підприємствах металообробної галузі України. На підставі проведених досліджень зроблено висновок, що дана галузь промисловості має низку проблем. Особливу увагу привертає скорочення чисельності працівників за відносно незначних коливань кількості суб'єктів підприємництва у металургійній галузі, що може викликати недозабезпеченість трудовими ресурсами. Крім того, не зважаючи на підвищення рівня фондоозброєності та фондовіддачі й, відповідно, зменшення фондоємності, питання технологічно застарілого, а тому невідповідного сучасним умовам провадження господарської діяльності обладнання, залишається актуальним і на сьогодні.

Ключові слова: металургійна промисловість, промисловість, розвиток, реалізація, основні засоби, забезпеченість.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2021.03.178

Отримано 26.05.2021

UDC 658.51: [672]

INVESTIGATION OF THE DEVELOPMENT STATUS AND PROVISION WITH FIXED ASSETS OF THE METALLURGICAL INDUSTRY OF UKRAINE

Natalya Bondarenko; Anastasiia Nesterova

Oles Honchar Dnipro National University, Dnipro, Ukraine

Summary. *The metallurgical industry is important for Ukraine in strategic perspective, primarily for the development of economic situation of the country, the social sphere, as well as the issue of national security of Ukraine. The metallurgical industry generates more than 30% of GDP, and 40% of foreign exchange earnings in the economy are provided by this industry. However, under modern conditions, domestic metallurgical enterprises are unable to meet the challenges of the global crisis, especially ferrous metals overproduction, falling demand for low-quality metallurgical products, increasing number of competitors in world markets. A separate issue is fixed assets that are the leading factor in the successful operation of the production process. This paper is devoted to the investigation of the development status of metallurgical industry in Ukraine and its provision with fixed assets under modern economic conditions. In particular, the issue concerning the number of economic entities in the field of metallurgical industry of Ukraine and the number of employees at these enterprises and the factors influencing this indicator are highlighted in this paper. The dynamics of metallurgical enterprises sales, the structure of metallurgical production and the structure of foreign trade in terms of the papers of metal products sales are analyzed. Since the state of the metalworking industry can also be considered in terms of the enterprises provision with fixed assets, which maintain stable technological cycle, the rhythm of production and its quality, the essence of the term «fixed assets» is investigated in the scientific literature and indicators of the state and efficiency of fixed assets at the enterprises of Ukraine metalworking industry are analyzed. On the basis of the carried out investigations, we have come to the conclusion that this industry has a number of problems. Particular attention is paid to the reduction of employees number with relatively small fluctuations in the number of business entities in the metallurgical industry, which can cause a shortage of labor resources. In addition, despite the increase in the level of capital and capital efficiency and, consequently, the reduction of capital intensity, the issue of technologically obsolete, and therefore inconsistent with modern conditions of economic activity equipment, remains important at present.*

Key words: *metallurgical industry, industry, development, sale, fixed assets, provision.*

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2021.03.178

Received 26.05.2021

Постановка проблеми. Особлива роль металургійної промисловості для України пов'язана з підтримкою економічного й соціального становища країни, а крім того, від даної галузі залежить питання забезпечення національної безпеки України. Проблема аналізу потенціалу металургійних підприємств є актуальною сьогодні, оскільки спостерігаються негативні аспекти в господарській діяльності, які продовжують погіршуватися протягом останніх років існування металургійної промисловості в Україні. Окремим питанням постає фондозабезпеченість підприємств даної галузі, оскільки саме основні засоби є провідним чинником в успішному функціонуванні виробничого процесу. При цьому в умовах світової економічної кризи ці питання загострюються.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження стану галузі металообробної промисловості України та впливу рівня забезпеченості основними засобами на розвиток галузі знайшли своє відображення у працях багатьох науковців, зокрема Мушникової С. А. [1], Гончарука О. В. [2], Хижняка О. С. [3] та інших.

Проаналізувавши наукові праці, можемо зробити висновок, що питання дослідження стану розвитку металургійної галузі потребує актуалізації, так як

більшість публікацій недостатньо розкривають проблематику сучасних тенденцій даної галузі, зокрема щодо стану основних засобів.

Метою статті є дослідження стану розвитку металургійної промисловості України та її забезпеченості основними засобами в сучасних умовах господарювання.

Постановка завдання. Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання: дослідити питання кількості суб'єктів господарської діяльності у сфері металургійної промисловості України, чисельності зайнятих працівників на даних підприємствах, та чинників, що впливають на цей показник; проаналізувати динаміку обсягів реалізованої продукції підприємств металургійної промисловості; дослідити структуру продукції металургійного виробництва та структуру зовнішньої торгівлі в розрізі статей реалізації продукції металообробної промисловості; дослідити особливості основних засобів та проаналізувати показники стану й ефективності використання основних засобів на підприємствах металообробної галузі України.

Для вирішення поставлених завдань використано такі методи: системний підхід, аналогія, узагальнення, аналіз.

Виклад основного матеріалу. Металургійна промисловість є однією з провідних галузей економіки України, адже створює понад 30% ВВП, а також 40% надходжень у валюті в економіку забезпечуються саме завдяки даній галузі. Значущість металургійної промисловості для економіки країни пояснюється тим, що на підприємствах цієї галузі виготовляється сировина, яка в подальшому використовується в машинобудуванні, транспортній та будівельній промисловості. Однак в сучасних умовах вітчизняні підприємства металургійної галузі виявляються не в змозі протистояти викликам, пов'язаним зі світовою кризою, в першу чергу, надвиробництву чорних металів, падінню попиту на продукцію металургійної промисловості невисокої якості, зростанням кількості конкурентів на світових ринках: Китаю, Південної Кореї та Індії. На металургійних підприємствах України спостерігається істотне технологічне відставання від провідних країн світу і підвищена енерго- та ресурсоемність. Виробниче обладнання має великий ступінь зносу, а технології є морально застарілими. Проте, не зважаючи на вищесказане, у 2020 році країна посідала 11 місце за обсягом виробництва сталі і 3 місце – за обсягом експорту металопродукції та є одним з лідерів серед країн-виробників чорних металів у світі. Понад 80% металопродукції експортується до країн Європи, Азії, Близького Сходу та Південної Америки [1]. В цьому є й негативний бік, оскільки лише 20% відвантажується на внутрішній ринок. Таке співвідношення щодо насичення вітчизняною металопродукцією внутрішнього та зовнішнього ринків у подальшому може призвести до серйозних проблем, перші негативні прояви якої вже сьогодні відмічають українські металурги. Країни, що спеціалізуються на виробництві металопродукції, дотримуються думки, що стійкий розвиток галузі можливий, насамперед, завдяки розвитку внутрішнього ринку. У такій ситуації галузь набагато менше схильна до кон'юнктурних змін на світовому ринку й тому здатна ефективно та динамічно розвиватися. А оскільки в Україні внутрішній ринок майже відсутній, то металургійна галузь змушена орієнтуватися лише на експорт.

Проаналізуємо динаміку й структуру кількості суб'єктів господарювання у розрізі великого, середнього, малого та мікропідприємництва з розподілом на юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців у металообробній галузі з метою виявлення особливостей кон'юнктури ринку даного виду промисловості. Для цього дані Державної служби статистики в Україні про кількість суб'єктів господарювання за розмірами згруповано у табл. 1.

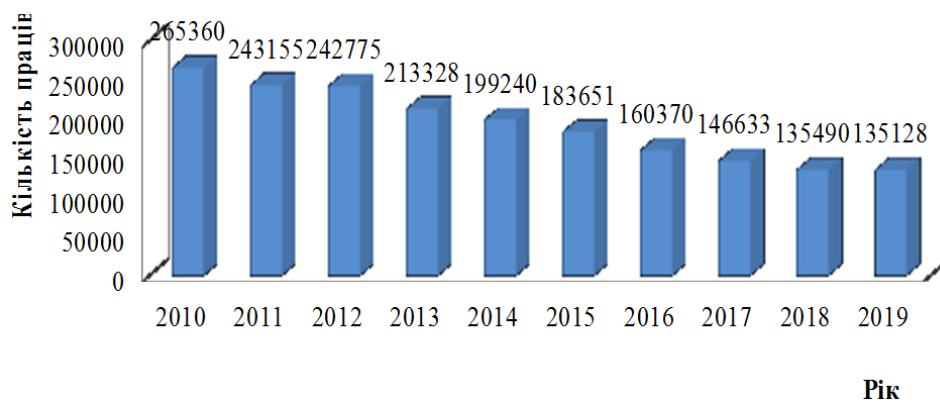
Таблиця 1. Кількість суб'єктів підприємництва за галуззю металургійної промисловості**Table 1.** Number of business entities by metallurgical industry

Роки	Всього, од.	Великі, од.	У %	Середні, од.	У %	Малі, од.	У %	З них Мікро, од.	У %
2010	850	38	4,47	136	16,00	676	79,53	514	60,47
2011	817	40	4,90	131	16,03	646	79,07	469	57,41
2012	779	37	4,75	141	18,10	601	77,15	424	54,43
2013	805	33	4,10	135	16,77	637	79,13	464	57,64
2014	766	26	3,39	113	14,75	627	81,85	468	61,10
2015	788	28	3,55	110	13,96	650	82,49	493	62,56
2016	768	21	2,73	116	15,10	631	82,16	470	61,20
2017	779	23	2,95	108	13,86	648	83,18	470	60,33
2018	783	24	3,07	114	14,56	645	82,38	467	59,64
2019	792	23	2,90	126	15,91	643	81,19	461	58,21

Джерело: сформовано та розраховано авторами на основі [4].

Однією з основних особливостей української системи обробки металів є її високий ступінь фрагментованості. Як бачимо з табл. 1, у галузі металургії переважають малі підприємства, які в період з 2010 по 2019 роки займали близько 80% у загальній кількості всіх підприємств галузі, з яких приблизно 60% – з незначними коливаннями протягом періоду становлять мікропідприємства (до 10 працівників). Розповсюдженість малих підприємств пов'язана, в першу чергу, з тим, що дана форма організації дає більші можливості для провадження «тіньової» діяльності, яка може мати високий рівень як в обсягах продажів, так і в кількості працівників. Такі підприємства в основному орієнтуються на місцеві ринки. Середні підприємства (до 250 працівників) у цілому становили частку від 14% до 18% у різні роки періоду. Вони орієнтуються й на вітчизняний ринок, але в деяких з них значна частка обсягів реалізації припадає на експортні операції. А ось кількість великих підприємств за період 2010–2019 рр. не перевищувала і 5%. Необхідно зазначити, що спостерігається чітка тенденція до скорочення кількості саме великих підприємств металургійної галузі як в абсолютному, так і у відносному вимірі. В цілому наведені показники галузі металообробної промисловості відповідають загальній тенденції щодо скорочення кількості підприємств по Україні загалом.

Для з'ясування рівня забезпеченості робочими місцями економічно активного населення в галузі металургії, згрупуємо дані за обсягом зайнятих працівників на підприємствах металургійної галузі за період 2010–2019 рр.

Рисунок 1. Кількість зайнятих працівників на підприємствах галузі металургійної промисловості**Figure 1.** Number of employees at the metallurgical industry enterprises

Джерело: побудовано авторами на основі [4].

Проаналізувавши стовпчикову діаграму, що показує кількість зайнятих працівників на підприємствах галузі металургійної промисловості, можна побачити стійку тенденцію до зниження даного показника. У 2019 році в порівнянні з 2010 кількість працівників скоротилася на 130232 особи (50,92%). Таке явище можна пояснити двома причинами:

1. Скороченням загальної кількості робочих місць у зв'язку з підвищенням автоматизації виробництва, зменшенням або ліквідацією підприємства.
2. Недостатньою мотивацією економічно активного населення щодо роботи у даній галузі через ряд причин (низький рівень оплати праці тощо).

Також важливим статистичним показником, що характеризує стан металургійної промисловості України, є обсяг реалізованої продукції в абсолютному значенні та частка обсягів реалізації продукції галузі металургійної промисловості відносно обсягів реалізації промислових підприємств взагалі. Динаміка даних показників наведена у табл. 2.

Як бачимо, в абсолютній величині обсяги реалізації продукції металургійної промисловості у період з 2016 по 2020 роки зросли з 274323,8 млн грн до 288464,5 млн грн, тобто на 14140,7 млн грн (або на 5,15%) при відносно стабільній структурі промислової галузі, оскільки частка у % до підсумку по промисловості за вказаний період зменшилася лише на 2,46%.

Таблиця 2. Динаміка обсягів реалізованої продукції підприємств металургійної промисловості

Table 2. Dynamics of volumes of sold products of metallurgical industry enterprises

Рік	2016	2017	2018	2019	2020	2020 до 2016, %
Обсяги реалізованої продукції, млн грн	274323,8	354584,7	418210,3	348252,6	288464,5	105,15
Частка у % до підсумку по промисловості	15,52	16,47	16,67	14,04	13,06	-2,16 в. п.

Джерело: сформовано та розраховано авторами на основі [4].

За класифікацією видів економічної діяльності металообробна промисловість України відноситься до галузі переробної промисловості (секція С), розділ 24 «Металургійне виробництво», до якого входять кілька груп. Тому доцільно було б розглянути частку видів продукції металургійного виробництва у загальному обсязі металургійного виробництва в 2020 році. Дані у вигляді діаграми представлено на рис. 2.

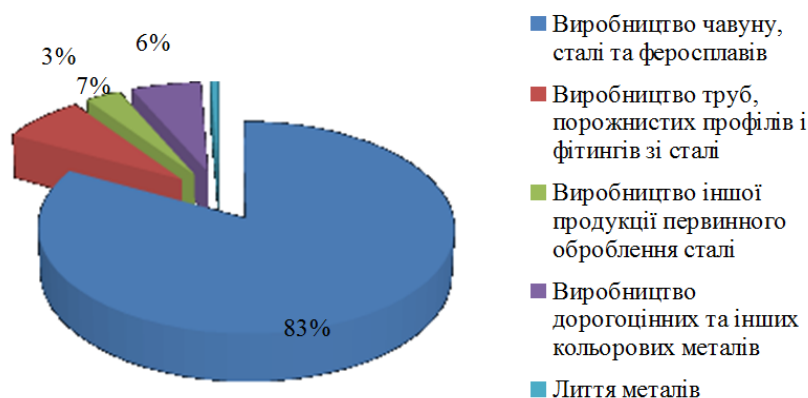

Рисунок 2. Частка видів продукції металургійного виробництва у загальному обсязі металургійного виробництва у 2020 році

Figure 2. The share of metallurgical production in the total volume of metallurgical production in 2020

Джерело: побудовано авторами на основі [4].

Як бачимо з діаграми, найбільшу частку в структурі металургійного виробництва займає виробництво чавуну, сталі та феросплавів – 83%, виробництво труб, порожнистих профілів і фітингів зі сталі – 7%, виробництво іншої продукції первинного оброблення сталі – 3%, виробництво дорогоцінних та інших кольорових металів – 6%. Найменшою є питома вага лиття металів – лише 1%. Така структура металургійного виробництва пов’язана, по-перше, зі специфікою видобувної галузі, а по-друге, із відсутністю нових технологій у переробці металевих руд, оскільки більша їх частина проходить лише первинну обробку, після чого реалізується за кордон. Виробництво виробів з металу, тобто подальша, високотехнологічніша обробка, вже проходить у країні-імпортері.

З огляду на вищесказане, важливим аспектом для підприємства металургійної промисловості є зовнішньоекономічна торгівля. Тому доцільно розглянути товарну структуру зовнішньої торгівлі в розрізі статей реалізації продукції металообробної промисловості, яку представлено у табл. 3.

Таблиця 3. Структура зовнішньої торгівлі у розрізі статей реалізації продукції металообробної промисловості у 2020 році

Table 3. The structure of foreign trade in terms of articles of sales of metal products in 2020

Код і назва товарів згідно з УКТЗЕД	Експорт			Імпорт		
	Тис дол. США	У % до 2019	У % до загального обсягу	Тис дол. США	У % до 2019	У % до загального обсягу
XV. Недорогоцінні метали та вироби з них	8187558,9	85,2	18,5	2843366,6	84,2	5,9
72 чорні метали	6976553,2	84,9	15,7	952127,0	80,8	2,0
73 вироби з чорних металів	797564,1	84,1	1,8	748400,0	74,0	1,6
74 мідь і вироби з неї	72023,5	98,8	0,2	104578,2	91,4	0,2
75 нікель і вироби з нього	2488,7	58,8	0,0	73384,4	94,3	0,2
76 алюміній і вироби з нього	96784,6	103,9	0,2	343231,4	93,0	0,7
78 свинець і вироби з нього	22222,1	88,6	0,1	7931,4	55,0	0,0
79 цинк і вироби з нього	68,7	14,7	0,0	51370,4	74,6	0,1
80 олово і вироби з нього	112,3	301,8	0,0	2477,5	69,3	0,0
81 інші недорогоцінні метали	59238,1	59,2	0,1	51294,9	97,5	0,1
82 інструменти, ножові вироби	28040,2	111,6	0,1	227070,0	97,4	0,5
83 інші вироби з недорогоцінних металів	132463,4	110,3	0,3	281501,4	111,8	0,6

Джерело: сформовано та розраховано авторами на основі [4].

Тенденція експортно-імпортних операцій у галузі металургійної промисловості показує, що найбільшу частку в експорті займає виробництво чорних металів – 15,7% до загального обсягу експорту. Необхідно відзначити істотне зростання експорту порівняно з 2019 р такої групи продукції металургійного виробництва, як «олово і вироби з нього» – 301,8%. Щодо імпорту, то тут об’єми невеликі – до 5,9% до загальної структури займають недорогоцінні метали та вироби з них. По всіх групах, таких, як вироби з чорних металів, міді, нікелю, алюмінію, свинцю, цинку, олова та інших недорогоцінних металів, експортні обсяги превалюють над імпортними, що є позитивним показником.

Про стан галузі металообробної промисловості можна також сказати у розрізі забезпеченості підприємств основними засобами. Тому на даному етапі важливим аспектом є визначення сутності основних засобів як економічної категорії. З огляду на велику кількість визначень поняття основних засобів серед авторів наукових праць, доцільно проаналізувати вибірккові дефініції авторів у розрізі використання критеріїв визначення основних засобів (табл. 4).

Детально проаналізувавши позиції авторів щодо визначення терміна «основні засоби», можемо запропонувати власне визначення основних засобів, яке б найповніше описувало їх особливості як облікового об'єкта, розкривало економічну сутність та особливості. Основні засоби – це вид матеріальних активів, які утримуються суб'єктом господарювання з метою використання в процесі виробництва, постачання товарів і послуг або надання в оренду іншим особам, вартість яких є не меншою від законодавчо встановленого розміру та поступово переноситься на виготовлену продукцію (виконані роботи, надані послуги) в міру амортизації, а очікуваний термін корисної експлуатації становить більше одного року або операційного циклу, якщо він перевищує один рік.

Таблиця 4. Ознаки визначення терміна «основні засоби» в науковій літературі

Table 4. Features of defining the term «fixed assets» in the scientific literature

Автори Критерії визначення основних засобів	Куттер М. І.	Коваленко А. М.	Бугинець Ф. Ф.	Фамінський І. П.	Панчук Л. В.	Агрес О. Г.	Бабаєв Ю. А.	Завадський Й. С.	Неміш Ю. В.	Бондарчук В. В.
Основні засоби як матеріальні активи		+	+	+	+	+			+	+
Основні засоби утримуються з метою застосування в процесі виробництва	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Поступове перенесення вартості		+		+		+		+	+	
Термін корисного використання основних засобів (більше 1 року)		+	+			+	+	+	+	+
Вартісна оцінка основних засобів						+				

Джерело: Сформовано та узагальнено авторами на основі [5–14].

Стан та ефективність використання виробничих потужностей є важливим аспектом у діяльності підприємств металургійної промисловості, оскільки саме завдяки основним засобам підтримується стабільний технологічний цикл, ритмічність випуску продукції та її якість. Тому є необхідність дослідити динаміку показників стану та ефективності використання основних засобів на підприємствах металообробної галузі України (табл. 5).

Таблиця 5. Динаміка показників стану та ефективності використання основних засобів на підприємствах металообробної галузі України

Table 5. Dynamics of indicators of the status and efficiency of fixed assets use at the enterprises of metalworking industry in Ukraine

Показник	2016	2017	2018	2019	2019 до 2016, %
Середньорічна вартість основних засобів, млн. грн	190534,21	193147,55	190144,01	198764,67	104,32
Обсяги реалізації продукції, млн грн	274323,8	354584,7	418210,3	348252,6	126,95
Чисельність працівників підприємств, осіб	160370	146633	135490	135128	84,26
Рівень зносу, %	57,3	56,9	60,3	75,8	132,29
Фондовіддача, грн/грн	1,43	1,82	2,17	1,75	122,38
Фондоємність, грн/грн	0,70	0,55	0,46	0,57	81,43
Фондоозброєність, грн/особу	1,19	1,32	1,40	1,47	1,24

Джерело: сформовано та розраховано авторами на основі [2].

Спостерігається поступове зростання рівня забезпеченості підприємств металообробної промисловості України основними засобами. У 2018 р відбулося зменшення показника основних засобів на 3003,54 млн грн, однак наступні роки їх рівень значно зріс. У 2019 р. порівняно з 2016 р. вартісний вираз основних засобів збільшився на 8230,46 млн грн, що безумовно є позитивною тенденцією, оскільки свідчить про підвищення фондозабезпеченості підприємств.

Проаналізувавши вищенаведені показники, можна зробити висновок, що рівень зносу основних засобів зростає з кожним роком і у 2019 році в порівнянні з 2016 зріс на 18,5% не зважаючи на збільшення середньорічної вартості основних засобів в абсолютному значенні. Найбільший показник фондівіддачі спостерігався у 2018 році і становив 2,17 грн реалізованої продукції на 1 грн основних засобів. Взагалі, протягом періоду з 2016 по 2019 роки відбувалося зростання фондівіддачі. Фондоємність навпаки, зменшилася на 0,13 грн на 1 грн реалізованої продукції, що є позитивним показником, оскільки для випуску одиниці продукції використовується менше об'єктів основних засобів у вартісному виразі. Також можна стверджувати про поступове зростання фондоозброєності підприємств металургійної галузі. Однак даний показник можна трактувати не лише в позитивному аспекті збільшення кількості основних засобів у вартісному виразі, оскільки така тенденція може бути наслідком зменшення кількості зайнятих працівників на підприємствах даної галузі.

З огляду викладеної інформації можна стверджувати, що в металургійній галузі України сьогодні є ряд проблем, які потребують термінового вирішення задля підтримання рівня металообробної промисловості України на високому рівні. Актуальною проблемою, перш за все, можна вважати зменшення кількості зайнятих працівників на підприємствах галузі металургійної промисловості, що може бути наслідком багатьох факторів. Усунення такого явища дефіциту трудових ресурсів можна досягти шляхом підвищення мотивації економічно активного населення до працевлаштування на підприємствах металообробної галузі. Це означатиме зміну умов праці, реформу політики підприємств щодо співробітників, підвищення рівня заробітної плати, забезпечення соціальних гарантій тощо. Крім того, в даному випадку можливе втручання держави в економічну політику підприємств металургійної промисловості, оскільки, як вже було сказано, дана галузь є провідною й пріоритетною для України через значну кількість родовищ металевих руд, а також налагодженої системи видобування, обробки та виготовлення продукції з металів.

Ще однією проблемою комплексу металургійної промисловості України є високий рівень енерго- та ресурсомісткості виробничого циклу, що в свою чергу, призводить до суттєвого збільшення собівартості продукції, а, отже, зменшує її показники конкурентоспроможності та рентабельності. Це питання пов'язане безпосередньо зі станом основних виробничих фондів, які є головним засобом праці на підприємствах металургії. Під час аналізу динаміки показників стану та ефективності використання основних засобів на підприємствах металообробної галузі України, спостерігалось збільшення середньорічної вартості основних засобів у грошовому виразі. Однак збільшення кількості об'єктів основних засобів ще не означає підвищення технологічності та вдосконалення виробничого процесу, оскільки обладнання, що з'являється на підприємствах, може бути морально застарілим, а це зумовлює високі рівні енерго- та ресурсомісткості. Шляхом вирішення даного питання може стати лише заміна невідповідного умовам сьогодення обладнання на більш високотехнологічне, що буде за менших затрат на виробництво забезпечувати такі ж самі обсяги випуску продукції металургійної промисловості.

Висновки. Аналіз діяльності підприємств металургійної промисловості України показав, що навіть, враховуючи позитивну динаміку обсягів реалізованої продукції в

абсолютному значенні та відносно стабільну структуру зовнішньої торгівлі продукцією металообробної промисловості, дана галузь промисловості має низку проблем. Особливу увагу привертає скорочення кількості працівників за відносно незначних коливань кількості суб'єктів підприємництва в металургійній галузі, що може викликати недозабезпеченість трудовими ресурсами.

Аналіз динаміки показників стану та ефективності використання основних засобів на підприємствах металообробної галузі України показав, що зростання середньорічної вартості основних засобів у грошовому виразі призвело до підвищення фондоозброєності, а швидкі темпи збільшення обсягів реалізованої продукції у порівнянні з темпами зростання вартості основних засобів призвели до зростання показника фондовіддачі та, відповідно, зменшення фондоемності, що є важливим позитивним аспектом у діяльності підприємств металургійної промисловості. Однак, незважаючи на таку позитивну тенденцію, питання технологічно застарілого, а тому невідповідного сучасним умовам провадження господарської діяльності обладнання залишається актуальним і сьогодні.

Conclusions. Thus, the analysis of the metallurgical industry of Ukraine showed that even taking into account the positive dynamics of sales in absolute terms and relatively stable structure of foreign trade in metal products, this industry has a number of problems. Special attention is paid to the reduction in the number of employees with relatively small fluctuations in the number of business entities in metallurgical industry, which can cause understaffing.

Analysis of the dynamics of indicators of the state and efficiency of fixed assets at the metalworking industry enterprises in Ukraine showed that the growth of the average annual value of fixed assets in monetary terms resulted in the increase in capital, and rapid growth in sales compared to the rate of fixed assets growth and, accordingly, the reduction of capital intensity, which is an important positive aspect in the metallurgical enterprises activities. However, despite this positive trend, the issue of technologically obsolete, and therefore inconsistent with modern conditions of economic activity equipment, remains important at present.

Список використаної літератури

1. Мушнікова С. А. Сучасний стан та перспективи розвитку підприємств металургійної галузі України. Вісник економіки транспорту і промисловості. № 68. 2019. URL: <http://btie.kart.edu.ua/article/viewFile/189030/189339>.
2. Гончарук О. В. Сучасний стан гірничо-металургійного комплексу України: чинники, тенденції й результати. Ефективна економіка. 2020. № 9. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2020/62.pdf.
3. Хижняк О. С. Сучасний стан металургійних підприємств України: проблеми і перспективи розвитку. URL: <http://molodyvchenu.in.ua/files/journal/2017/5/170.pdf>.
4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Куттер М. И. Теория и принципы бухгалтерского учета: уч. пособ. М.: Финансы и статистика, Экспертное бюро, 2010. 544 с.
6. Коваленко О. В. Напрями підвищення ефективності використання основних фондів підприємства. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2014. № 7. С. 20–27.
7. Бутинець Ф. Ф., Герасимович А. М., Малюга Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник. Житомир: Рута, 2009. 912 с.
8. Фаминский И. П. Внешнеэкономический толковый словарь. М.: ИНФРА-М, 2008. 512 с.
9. Панчук Л. В. Економічна сутність основних засобів, їх класифікація та оцінка. Формування ринкової економіки. 2014. № 5. С. 513–521.
10. Агрес О. Г. Економічна ефективність використання основних засобів сільськогосподарських підприємств: автореф. дис. ... к. е. н. : 08.00.04. Львів, 2013. 20 с.
11. Бабаєв Ю. А. Теорія бухгалтерського обліку. Київ: Вища школа, 2007. 692 с.
12. Завадський Й. С. Економічний словник / за ред. Й. С. Завадського, Т. В. Осовської, О. О. Юшкевича. Київ: Кондор, 2006. 356 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/KONDOR/EKONOMIC_SL_2006.pdf.

13. Неміш Ю. В. Поняття «основні засоби» у сучасних наукових дослідженнях. Аграрна економіка. 2012. Т. 5. № 3–4. С. 181–187. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ae_2012_5_3-4_31.pdf.
14. Бондарчук В. В. Засоби виробництва: економічні поняття та їх місце в системі бухгалтерського обліку. Вісник ЖДТУ. Серія: економічні науки. 2010. № 3. С. 34–39.

References

1. Mushnikova S. A. Suchasniy stan ta perspektivy rozvytku pidpryemstv metalurgsynoyi galuzi Ukraini. Visnyk ekonomiki, transportu s promislovosti. No. 68. 2019. URL: <http://btie.kart.edu.ua/article/viewFile/189030/189339>.
2. Goncharuk O. V. Suchasniy stan girnycho-metalurgiynogo kompleksu Ukrainy: chinnyki, tendentsiyi y rezultati. Efektyvna ekonomika. 2020. No. 9. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2020/62.pdf.
3. Hizhnyak O. S. Suchasniy stan metalurgiynih pidpriemstv Ukraini: problemi i perspektivi rozvitku. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5/170.pdf>.
4. Derzhavna sluzhba statystyky Ukraini. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Kutter M. I. Teoriya i printsipyi buhgalterskogo ucheta: uch. posob. M.: Finansy i statistika, Ekspertnoe byuro, 2010. 544 p.
6. Kovalenko O. V. Napryami pidvischennya effektivnosti vikoristannya osnovnih fondiv pidpryemstva. Ekonomichniy visnyk Zaporizkoyi derzhavnoyi Inzhenernoyi akademiyi. 2014. No. 7. P. 20–27.
7. Butinets F. F., Gerasimovich A. M., Malyuga N. M. Buhgalterskiy finansoviy oblik: pidruch. Zhitomir: Ruta, 2009. 912 p.
8. Faminskiy I. P. Vneshneekonomicheskiy tolkoviy slovar. M.: INFRA-M, 2008. 512 p.
9. Panchuk L. V. Ekonomichna sutnist osnovnyh zasobiv, Yih klasifikatsiya ta otsinka. Formuvannya rinkovoyi ekonomiky. 2014. No. 5. P. 513–521.
10. Agres O. G. Ekonomichna efektyvnist vykoristannya osnovnyh zasobiv silskogospodarskyh pidpryemstv: avtoref. dis. ... k. e. n.: 08.00.04. Lviv, 2013. 20 p.
11. Babaiev Yu. A. Teoriya buhgalterskogo obliku. Kiyiv: Vischa shkola, 2007. 692 p.
12. Zavadskiy Y. S. Ekonomichniy slovník / za red. Y. S. Zavadskogo, T. V. Osovskoyi, O. O. Yushkevicha. Kiyiv: Kondor, 2006. 356 p. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/KONDOR/EKONOMIC_SL_2006.pdf.
13. Nemish Yu. V. Ponyattya “osnovni zasoby” u suchasnyh naukovykh doslidzhennyah. Agrarna ekonomika. 2012. Т. 5. No. 3–4. P. 181–187. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ae_2012_5_3-4_31.pdf.
14. Bondarchuk V. V. Zasoby vyrobnytstva: ekonomichni ponyattya ta yih mistse v systemi buhgalterskogo obliku. Visnyk ZhDTU. Seriya: ekonomichni nauky. 2010. No. 3. P. 34–39.